**مجله علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران**
**سال هفتم، شماره ۵، ویژه‌نامه زمستان ۱۳۹۱، صفحات ۴۹۴-۴۸۹**

# برآورد فقر غذایی در ایران بر اساس داده های سال ۱۳۸۸

نارسیس امین رشتی[۱]، اسماء زمانی[۲]، مرجان باژن[۳]

۱- نویسنده مسئول : استادیار گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز، تهران، ایران. پست‌الکترونیکی: narciss.aminrashti@Gmail.com

۲- کارشناس ارشد اقتصاد، دانشکده اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز، تهران، ایران

۳- کمیته تحقیقات دانشجویان، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

## چکیده

**سابقه و هدف:** در شرایطی که نیمی از مردم جهان در گرسنگی، کمبود کیفی یا کمی غذایی قرار دارند و هر هفته تعداد زیادی از کودکان به کام مرگ می‌روند. موضوع فقر، روشهای اندازه‌گیری آن و بویژه راه‌های مقابله با آن یکی از موضوعات مورد توجه اکثر دولت‌ها و نیز سازمان-های بین‌المللی از جمله بانک جهانی بوده است. نقش تغذیه در سلامت، افزایش کارایی، یادگیری انسان‌ها و ارتباط آن با توسعه اقتصادی طی تحقیقات وسیع جهانی به اثبات رسیده است. بر همین اساس این مطالعه فقر را از بعد خوراکی مورد بررسی قرار داده است.

**مواد و روش‌ها:** در این تحقیق، با استفاده از داده‌های هزینه- درآمد خانوار مرکز آمار ایران به تفکیک شهر و روستا در سال ۱۳۸۸، خط فقر خوراکی خانوار در شهر و روستا بر اساس روش دکتر پژویان برآورد گردیده است.

**یافته ها:** نتایج این مطالعه با در نظر گرفتن این نکته که بعد خانوار در روستا بیشتر از شهر می باشد حاکی از آن است که خط فقر خوراکی خانوار شهری ۱۱۵۷۳۵۴ ریال در ماه است و نیز خط فقر کل برابر با ۵۰۱۷۴۷۶ ریال و درصد افراد زیر خط فقر برابر ۲۹.۵ درصد است و میزان خط فقر خوراکی در ماه و کل خانوار روستایی به ترتیب برابر با ۲۰۷۵۴۷۳ و ۵۸۵۶۲۹۶ ریال است و درصد افراد زیر خط فقر در روستا برابر با ۶.۵ درصد است.

**نتیجه گیری:** به طور کلی وضعیت فقر در شهر و روستا در سال ۱۳۸۸ افزایش پیدا کرده است.

**واژگان کلیدی:** خط فقر خوراکی، درصد افراد زیرخط فقر، روش دکتر پژویان، بودجه خانوار

### مقدمه

مسئله فقر از جمله مسائلی است که اکثر کشورها با آن درگیر بوده و سیاست مداران و اقتصاددانان سعی بر ارائه راه حل مناسب برای مبارزه با این موضوع داشته و دارند. آمارتیاسن فقر را به عنوان فقدان قابلیت‌های محوری جهت دسترسی به برخی از سطوح قابل قبول از عناصری چون خوراک، پوشاک، سرپناه، آموزش و بهداشت تا مشارکت‌های اجتماعی و امثال آن قلمداد می‌کند (۱). وضعیت تغذیه جامعه شاخص خوبی از وضعیت اقتصادی، اجتماعی آن جامعه است. کم غذایی با فقر همراه است و پر غذایی با ثروت. بنابراین هر کشوری که درصدد از بین بردن فقر باشد بی‌گمان در مسیر از بین بردن سوءتغذیه نیز هست. سوءتغذیه مشکلی است که ابعاد آن از محدوده و دامنه پزشکی به مراتب فراتر می‌رود و علل آن نابسامانی در فرآیندهای اقتصادی، جمعیتی، فرهنگی و محیطی است (۲).

فقر یکی از عوامل مهم ایجاد سوءتغذیه و در عین حال یکی از عواقب آن است. به سخن دیگر، فقر سبب ایجاد سوءتغذیه و ناتوانی جسمی و ذهنی می‌شود که به نوبه خود فقر بیشتری را بدنبال خواهد داشت. در حقیقت یکی از علل عمده و اساسی گرسنگی و سوء تغذیه، فقر است (۳). همانطور که می‌دانیم تغذیه از مهم‌ترین عوامل ادامه حیات و تندرستی است. نبود تغذیه مناسب به فرد آسیب می‌رساند و باعث کاهش راندمان هوشی و بدنی او می‌گردد و در نتیجه مشکلات اقتصادی را برای فرد و جامعه بدنبال دارد، بطور کلی برنامه‌ریزی مناسب تغذیه‌ای به منظور تأمین یک الگوی غذایی مناسب و متعادل برای جامعه از اقدامات زیربنایی به منظور تأمین سلامت و پیشرفت وضعیت اقتصادی و اجتماعی کشور می‌باشد.در بررسی های انجام شده در طی دوره ۶۸ تا ۷۲(شروع و پایان اجرای برنامه اول جمهوری اسلامی ایران)فرد شاخص شهری و روستایی در استان

[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]

اصفهان همواره بیش از حد استاندارد انرژی، پروتئین، آهن،کلسیم دریافت داشته درحالی که در سال ۷۲به سمت بدتر شدن تمایل یافته است.در مقایسه وضعیت تغذیه ای جوامع شهری و روستایی نشان دهنده این مطلب است که ارزش مواد غذایی دریافت شده توسط فرد شاخص شهری نسبت به فرد شاخص روستایی در سال ۷۲ در مقایسه با سال ۶۸ از یک روند به شدت نزولی برخوردار بوده و در موقعیت مناسب تر تغذیه ای قرار گرفته است(۴). در محاسبه خط فقر غذایی در مناطق شهری و روستایی استان آذربایجان شرقی با استفاده از اطلاعات درآمد و هزینه خانوارهای شهری و روستایی در سال ۷۴ به این نتیجه رسیده اند که خانوارهای فقیر فقط سهم کوچکی از افزایش درآمدشان را به خرید کالاهای خوراکی اختصاص می دهند و در نتیجه زدودن فقر غذایی به مراتب مشکل تر و پر هزینه تر از زدودن فقر مالی خواهد بود(۵). در کشور تانزانیا با توجه به اثرات رشد کشاورزی بر فقر و تغذیه به این نتیجه رسیده اند که رشد سریع کشاورزی کاهش فقر را تسریع می دهد و دسترسی خانوار شهری و روستایی را به انرژی و توانایی خرید غذا را افزایش می دهد و در این میان رشد تولید ذرت تأثیر بسزایی برر روی کاهش فقر و سوء تغذیه دارد(۶). با تمرکز بر روی کاهش قیمت رفاهی مصرف و پیش بینی فقر برای خانواده های مکزیکی با توجه به افزایش قیمت مواد خوراکی در طی سالهای ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ متوجه شدند که ۳۶۲۹۷ خانوار شهری به زیر خط فقر رفته اند که افزایش ۵.۷٪ را نشان می دهد. افزایش در قیمت حبوبات و گوشت باعث می شود که فقر خانوار از ۳.۶٪ به ۶٪ افزایش یابد و به سیاست گذاران مکزیک پیشنهاد می دهند که سیاستی در جهت کاهش قیمت ها به کار گیرند(۷) بر همین اساس محاسبه خط فقر خوراکی در کشور لازم و ضروری است تا بتوان بر اساس آن تصمیم گیری مناسب در جهت کاهش و رفع فقر در زمینه خوراکی صورت گیرد.

**مواد و روش‌ها**

روش‌های مختلفی در ادبیات توزیع درآمد و فقر برای محاسبه خط فقر غذایی پیشنهاد شده است که از مهم‌ترین آنها خط فقر تغذیه متعادل (Balanced diet approach) ، روش انگل، روش رگرسیونی Panel و روش اجتماعی را می‌توان نام برد. در این پژوهش خط فقر کالری بر اساس روش پژویان(۸) محاسبه شده است که برای اولین بار در این پژوهش خط فقر کالری توسط ایشان در سال ۱۳۷۱ بکار گرفته شده است؛ شایان ذکر است، این روش مبتنی بر روش انرژی غذایی دریافتی است. روش مذکور توسط راوالیون و بیدانی (۵) برای کشورهای اندونزی، ویتنام، فیلیپین، تایلند و چین نیز به کار گرفته شده است. در این روش آن سطحی از درآمد (مخارج) که این امکان را می‌دهد که فرد به اندازه غذا دریافت کند که حداقل انرژی مورد نیاز را به دست آورد، تعیین می‌شود. البته درآمد (مخارج) مورد نظر، اقلام غذایی و غیر غذایی را در بر می‌گیرد. مزیت این روش این است که نیاز به تعیین رژیم غذایی و نیاز به تعیین اقلام غذایی نیست و خط فقر کاملاً متأثر از الگوی مصرف واقعی خانوارها استخراج می‌شود (۱۰). این روش محاسبه از مجموع روش‌های محاسباتی خط فقر مطلق می‌باشد که با استفاده از داده‌های آماری هزینه- درآمد خانوار سال ۱۳۸۸ توسط مرکز آمار و اطلاعات موجود در جداول ترکیبات مواد غذایی به دست می‌آید. ابتدا لازم است با توجه به نظر متخصصین تغذیه حداقل نیاز هر فرد به ارزش‌های غذایی مثل کالری، پروتئین و ریز مغذی‌ها تعیین شود. اطلاعات مورد نیاز در رابطه با ریز مغذی‌ها با استفاده از اطلاعات گردآوری شده توسط کارشناسان تغذیه جمع آوری شده است. این اطلاعات در یک ماتریس به نمایش گذاشته شده است. در مرحلهٔ بعد دو ماتریس حاوی داده‌های مصرفی خانوارها و ارزش‌های کالری موجود در هر صد گرم از هریک از مواد غذایی تنظیم می‌شود. در ماتریس اول میزان مصرف بیست بیستک درآمدی (مخارج) از هر یک از اقلام غذایی برای مناطق شهری و روستایی تنظیم گردید. پس از آن ماتریس‌های ارزش‌های غذایی (کالری، پروتئین، سدیم، کلسیم و....) موجود در هر صد گرم از مواد غذایی تنظیم شد و با ضرب نمودن دو ماتریس فوق، عملکرد تغذیه‌ای هر یک از بیستک-های درآمدی برای هر یک از سالهای مورد نظر محاسبه می-شود. در واقع ماتریس حاصل میزان انرژی (کالری)، پروتئین، سدیم، فسفر، کلسیم و ....دریافتی فرد شاخص شهری (روستایی) و بیست بیستک درآمدی را مشخص می‌کند. ماتریس حاصل یک ماتریس ۲۱*۱۰ می‌باشد که ستون آن نشان‌دهنده بیستک‌های درآمدی و سطرها نشان‌دهنده ارزش مواد غذایی می‌باشد. این ماتریس میزان ارزش غذایی به دست آمده در سال برای یک فرد است. محاسبه حداقل انرژی مورد نیاز فرد شاخص شامل سه بخش است که عبارتند از درصد جمعیت بوسیله هرم سنی، انرژی مورد نیاز و به دست آوردن شاخص کالری برای محاسبه درصد جمعیت از اطلاعات جمعیتی کل کشور سال ۸۵ مرکز آمار استفاده شده است که در جدول ۱ مشاهده می‌شود.

[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]

**جدول ۱.** درصد جمعیت به تفکیک سن و جنسیت

| شرح | درصد افراد در سن مورد نظر | | |
|---|---|---|---|
| | جمع | زن | مرد |
| ۰-۴ ساله | ۰.۰۸ | ۰.۰۴ | ۰.۰۴ |
| ۵ -۹ ساله | ۰.۰۸ | ۰.۰۴ | ۰.۰۴ |
| ۱۰-۱۴ ساله | ۰.۱۰ | ۰.۰۵ | ۰.۰۵ |
| ۱۵-۱۹ ساله | ۰.۱۲ | ۰.۰۶ | ۰.۰۶ |
| ۲۰-۲۴ ساله | ۰.۱۳ | ۰.۰۶ | ۰.۰۶ |
| ۲۵-۲۹ ساله | ۰.۱۰ | ۰.۰۵ | ۰.۰۵ |
| ۳۰-۳۴ ساله | ۰.۰۸ | ۰.۰۴ | ۰.۰۴ |
| ۳۵-۳۹ ساله | ۰.۰۷ | ۰.۳ | ۰.۰۴ |
| ۴۰-۴۴ ساله | ۰.۰۶ | ۰.۰۳ | ۰.۰۳ |
| ۴۵-۴۹ ساله | ۰.۰۵ | ۰.۰۲ | ۰.۰۳ |
| ۵۰-۵۴ ساله | ۰.۰۴ | ۰.۰۲ | ۰.۰۲ |
| ۵۵-۵۹ ساله | ۰.۰۳ | ۰.۰۱ | ۰.۰۱ |
| ۶۰-۶۴ ساله | ۰.۰۲ | ۰.۰۱ | ۰.۰۱ |
| ۶۵-۶۹ ساله | ۰.۰۲ | ۰.۰۱ | ۰.۰۱ |
| ۷۰-۷۴ ساله | ۰.۰۲ | ۰.۰۱ | ۰.۰۱ |
| ۷۵ساله و بیشتر | ۰.۰۲ | ۰.۰۱ | ۰.۰۱ |

**جدول ۲.** میزان انرژی مورد نیاز برای افراد در سنین مختلف

| گروه سنی | متوسط انرژی برآورد شده برای افراد فعال | |
|---|---|---|
| | مذکر | مؤنث |
| ۰-۴ ساله | ۱۱۴۶ | ۱۰۰۰ |
| ۵ -۹ ساله | ۱۹۵۴ | ۱۸۳۴ |
| ۱۰-۱۴ ساله | ۲۱۷۹ | ۱۹۶۹ |
| ۱۵-۱۹ ساله | ۳۲۵۲ | ۲۴۵۲ |
| ۲۰-۲۴ ساله | ۳۰۲۷ | ۲۴۲۴ |
| ۲۵-۲۹ ساله | ۲۹۷۷ | ۲۳۸۹ |
| ۳۰-۳۴ ساله | ۲۹۲۷ | ۲۳۵۴ |
| ۳۵-۳۹ ساله | ۲۸۷۷ | ۲۳۱۹ |
| ۴۰-۴۴ ساله | ۲۸۲۷ | ۲۲۸۴ |
| ۴۵-۴۹ ساله | ۲۷۷۷ | ۲۲۴۹ |
| ۵۰-۵۴ ساله | ۲۷۲۷ | ۲۲۱۴ |
| ۵۵-۵۹ ساله | ۲۶۷۷ | ۲۱۷۹ |
| ۶۰-۶۴ ساله | ۲۶۲۷ | ۲۱۴۴ |
| ۶۵-۶۹ ساله | ۲۵۷۷ | ۲۱۰۹ |
| ۷۰-۷۴ ساله | ۲۵۲۷ | ۲۰۷۴ |
| ۷۵ساله و بیشتر | ۲۴۷۷ | ۲۰۳۹ |
| | بارداری | |
| ۱۴-۱۸ سال | | |
| سه ماهه اول | | ۲۳۶۸ |
| سه ماهه دوم | | ۲۷۰۸ |
| سه ماهه سوم | | ۲۸۲۰ |
| ۱۹-۵۰ سال | | |
| سه ماهه اول | | ۲۴۰۳ |
| سه ماهه دوم | | ۲۷۴۳ |
| سه ماهه سوم | | ۲۸۵۵ |

[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]

برای به دست آوردن میزان مورد نظر دو کمیت خاص نیاز است که اولی شامل میزان دریافت انرژی مورد نیاز برای افراد بر حسب سن و جنس بوده و دیگری درصد جمعیت افراد در سنین مختلف و بر حسب جنسیت می‌باشد. میزان انرژی مورد نیاز بر حسب سن در جدول ۲ و درصد جمعیت در جدول ۱ ارائه شده است. حال با استفاده از این اطلاعات محاسبات اصلی صورت گرفته و میزان کالری شاخص به دست می‌آید که در واقع شاخص مقایسه کالری ماتریس می‌باشد. سپس با استفاده از ماتریس نهایی و شاخص کالری به دست آمده بررسی می‌کنیم تا مشخص شود که این میزان کالری مورد نیاز در بین کدام یک از بیستک‌های درآمدی در مناطق شهری و روستایی قرار می‌گیرد. سپس با استفاده از این اطلاعات میزان درصد زیر خط فقر و خط فقر به تفکیک شهر و روستا به تفکیک سرانه و خانوار در ماه را محاسبه می‌نمائیم.

**یافته‌ها و بحث ها**

داده‌های مورد نیاز در این تحقیق از آمار هزینه- درآمد خانوار موجود در مرکز آمار ایران در سال ۸۸ استفاده شده و آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری کشور نیز توسط این مرکز، در سال ۱۳۸۵ با مراجعه به ۱۴۱۷۵ خانوار نمونه، با جمعیتی برابر ۵۶۴۱۷ نفر طی ۱۲ ماه انجام گرفته است. ماتریس نهایی ارزش غذایی بر اساس اطلاعات موجود در جدول ترکیبات غذایی (۱۲-۱۰) و با استفاده از میانگین وزنی دارای ۱۰ سطر و ۱۱۹ ستون می‌باشد که ارزش غذایی ۱۰۰ گرم از هر کالا را نشان می‌دهد و اساس کار آن، تغذیه-ای است.

ماتریس مقادیر که بر اساس و پایه اقتصادی است که متشکل از ۱۱۹ سطر که بیانگر گروه‌های مختلف خوراکی و ۲۱ ستون که نشانگر مقادیر مصرفی خانوار در بیستک مختلف درآمدی می‌باشد که بر اساس داده‌های مرکز آمار می‌باشد و ماتریس حاصل از حاصل ضرب این دو ماتریس به دست می‌آید که یک ماتریس ۲۱*۱۰ می‌باشد. البته باید به این نکته توجه داشت که ماتریس حاصل برای خانوار شهری و روستایی جداگانه به دست می‌آید.

حداقل انرژی مورد نیاز فرد شاخص با استفاده از درصد جمعیت بوسیله هرم سنی، انرژی مورد نیاز برابر با ۲۲۵۹ به دست آمده است. حال بر اساس شاخص کالری به دست آمده و ماتریس نهایی(حاصل)، خط فقر خوراکی را به تفکیک شهر و روستا محاسبه می‌نماییم. در خانوار شهری، میزان خط فقر خوراکی در ماه و خط فقر کل در ماه بر اساس محاسبات انجام شده در جدول ۳ ارائه شده است. خط فقر خوراکی در ماه و خط فقر کل در ماه برای خانوار روستایی در جدول ۴ زیر بیان شده است. همچین میزان درصد افراد فقیر در خانوار شهری و روستایی به ترتیب برابر با ۲۹.۵٪ و ۶.۵٪ می‌باشد.

**جدول ۳.** میزان خط فقر خوراکی و کل خانوار شهری

| شرح | خانوار شهری |
|---|---|
| میزان خط فقر خوراکی در ماه | ۱۵۷۱۳۵۴ (ریال) |
| میزان خط فقر کل در ماه | ۵۰۱۷۴۷۶ (ریال) |

**جدول ۴.** میزان خط فقر خوراکی و کل خانوار شهری

| شرح | خانوار روستایی |
|---|---|
| میزان خط فقر خوراکی در ماه | ۲۰۷۵۴۷۳ (ریال) |
| میزان خط فقر کل در ماه | ۵۸۵۶۲۹۶ (ریال) |

**نتیجه گیری**

در محافل علمی پذیرفته شده است که برای ارزیابی و قضاوت راجع به فقر نباید صرفاً به درآمد توجه شود و در واقع به پیروی از سن (۱۹۸۵) یک فرد یا خانوار را نباید به خاطر سطح درآمد پایین فقیر تلقی نمود، بلکه قابلیتها و ظرفیتها و میزان دسترسی به فرد به امکانات باید ملاک ارزیابی قرار گیرد. از جمله عواملی که باعث مطرح شدن موضوع فقر در جوامع مختلف گردیده این است که عده‌ای از لحاظ رفاهی به سطح بالاتری نسبت به دیگران قرار می‌گیرند. سطح رفاه را می‌توان در زمینه‌هایی مانند آموزش، بهداشت، خوراک و ....مطرح کرد. با وقوع بحران غذا در اوایل دهه ۱۹۷۰، مفهوم امنیت غذایی مورد توجه قرار گرفت و مطالعات متعددی ابعاد مختلف آن را در بر گرفت. نقش تغذیه در سلامت، افزایش کارایی، یادگیری انسان‌ها و ارتباط آن با توسعه اقتصادی طی تحقیقات وسیع جهانی به اثبات رسیده است. بنابراین در بین اولویت‌های اهداف توسعه هر کشور، دستیابی به امنیت غذایی اهمیت ویژه‌ای دارد. در این پژوهش فقر از جهت سیری سلولی که به معنای تأمین واقعی نیازهای غذایی و فیزیولوژیک بدن است، بررسی شده است. با تأکید بر عملکرد تغذیه‌ای خانوارهای ایرانی خط فقر خوراکی و خط فقر کل و درصد افراد زیر خط فقر و نیز

[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]

شاخص کالری مرجع محاسبه شده است. یافته‌های این مقاله دلالت بر این دارند که خط فقر مناطق شهری بزرگتر از مناطق روستایی است.

حداقل کالری مورد نیاز فرد بر اساس سن و جنس برابر با ۲۲۵۹ کالری به دست آمده است که بیانگر این موضوع است که فرد به طور طبیعی نیاز به ۲۲۵۹ کالری دارد. فرد اگر توانایی تأمین این میزان کالری را نداشته باشد از لحاظ خوراکی فقیر محسوب می‌شود. خط فقر خوراکی در ماه در جوامع شهری و روستایی به ترتیب برابر با ۱۵۷۱۳۵۴ و ۲۰۷۵۴۷۳ ریال است که بیانگر این موضوع است که یک فرد در خانوار شهری برای تهیه ۲۲۵۹ کالری در سال ۸۸ نیاز به ۱۵۷۱۳۵۴ ریال دارد و همچنین همان فرد در خانوار روستایی برای تهیه ۲۲۵۹ کالری مورد نیاز باید ۲۰۷۵۴۷۳ ریال هزینه کند. درصد افراد زیر خط فقر در خانوار شهری و روستایی به ترتیب برابر با ۲۹.۵٪ و ۶.۵٪ به دست آمده است که بیانگر افزایش جمعیت افراد فقیر از لحاظ خوراکی در خانوار شهری و روستایی می‌باشد. برای مبارزه با این معضل می‌توان با توجه به اطلاعات الگوی مصرف مواد غذایی در برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و دراز مدت از جمله در سطح استانی، شورای امنیت غذایی کمک گرفت. راه حل دیگر برای حل نمودن این مشکل، حمایت از مصرف کننده است که برای این اقدام نیازمند این هستیم که کیفیت و بهداشت غذا را در جامعه بالا ببریم و در آخر بهبود تغذیه کودکان زیر ۶ سال خانواده های نیازمند است که با حمایت سازمان‌ها عملی می‌شود.

## References


1. Dadgar Y. Review of inequality. Information and librarianship 2004; 72: 20-23[in Persian].
2. Kimiagar M. Strategy of interruption of poverty and starvation. The first seminar poverty and end of it; 1991; Tehran, Iran [in Persian].
3. Kimiagar M, Bazhan V. Poverty and malnutrition in Iran. Journal of scientific-research social welfare 2006; 18; 91-111 [in Persian].
4. Bakhti S, Nasrolahi kh, Emamzade M. The first adjustment policies implemented in the program developmant and food security in Isfahan province. Journal of commerce 2002; 5(19); 99-134[in Persian].
5. Abaszade A. Estimating of food poverty in East azarbayejan province. Journal of the faculty of litrature and humanities 2003; 1-36 [in Persian].
6. Karl P, Thorlow J. Agricultural growth, poverty and nutrition in Tanzania. Food policy 2011; 36: 795-804.
7. D.k.wood B, Nelson C, Nojueira L. Poverty effects of food price escalation the importance of substitution effects in Mexican households. Food policy 2011 December 3; 37:77-85.
8. Pazhoyan J. Protection policies of the segesment vulnerable. Ministry of economic affairs and finance 1994; 1 [in Persian].
9. Ravallion M, Bidani. How robust is a poverty line. World bank 1994 & 1995.
10. Khodadkashi F, Heidari K. Performance indicators to measure poverty on nutritional households. Journals of economic 2010; 3: 205-231[in Persian].
11. Rosta R, Movahedi A. Food composition table. Tehran: Nutrition and food research institute of publishing; 2000 [in Persian].
12. Dosti A, Tabatabai M. Food composition table. Tehran: Nutrition and food research institute of publishing; 2008 [in Persian].
13. Khalili S, Miorian H, Azar M, Vahmanian M, Tersarkisian N. Food composition table. Tehran: Institute of nutrition and food sciences, Iran; 1980 [in Persian].


[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]

# Estimation of food poverty in Iran based on 2010 data

*Aminrashti N[1], Zamani A[2], Bazhan M[3]*

1- **Corresponding author : Assistant Prof, Dept. of Economics, Faculty of Economics and Accounting , Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran. Email: Narciss_Aminrashti@gmail.com*

2- *MA in Economics, Islamic Azad University, Central Tehran Branch , Tehran, Iran.*

3- *Students' Research Committee, National Nutrition and Food Technology Research Institute, Faculty of Nutrition Sciences and Food Technology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.*

## Abstract

**Background and Objective:** In the situation that half of people are faced with starvation, shortage of qualitative and quantitative of nutritious and so many of children are dying weekly and some of them who are suffering from mentally retarded and physically form, aspect of deprivation shows itself in dimensions of economic, social, cultural and hygienic. The issue of poverty, methods of its measurement and especially deal with that is one of the main subjects has been attended by most governments and international organization such as the World Bank. The role of nutrition in health, increase of efficiency, learning and its relation with economic development has been proved during the investigation. In this regard, this study has checked the poverty in dimension of food.

**Materials and Methods:** In this research, by using data of families expense-income in Iranian statistics center after separation of village and city in the year of 1388, food poverty line in urban and rural has been estimated based on the Dr Pazhooyan method.

**Results:** The result of this study considering the fact that the number of household in rural is more than urban shows poverty line for urban family is equal to 1157354 Rial per month and total poverty line is also equal to 5017476 Rial and percentage of people below the poverty line is 29.5% and amount of food poverty line per month and total in rural family respectively is equal to 2015473 & 5856296 Rial and percentage of people under poverty line in village is equal to 6.5%.

**Conclusion:** overall, poverty's situation in urban and rural in 1388 has increased.

**Keywords:** Food poverty line, percentage of people under the poverty line, Dr Pajooyan method, Family budget

[ Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-11-07 ]